

**ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH**

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES
SECTION OF HISTORY AND SOCIAL SCIENCES
IN CO-OPERATION WITH
THE INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

**SOCIAL AND ECONOMIC
HISTORY ANNALS**

ESTABLISHED BY
FRANCISZEK BUJAK AND JAN RUTKOWSKI

TOM LXXVI – 2016

WARSZAWA–POZNAŃ 2016
THE INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH

ZAŁOŻONE PRZEZ
FRANCISZKA BUJAKA I JANA RUTKOWSKIEGO

TOM LXXVI – ZA ROK 2016

Redaktor/Editor-in-Chief
Dariusz Jarosz

WARSZAWA–POZNAŃ 2016

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES

GLÓWNY REDAKTOR WYDAWNICTW PTPN / DIRECTOR OF THE PUBLISHING HOUSE
Krzysztof Kurek

INSTYTUT HISTORII IM. TADEUSZA MANTEUFFLA POLSKIEJ AKADEMII NAUK
THE TADEUSZ MANTEUFFEL INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

PEŁNOMOCNIK DYREKTORA DS. WYDAWNICZYCH / CHAIRMAN OF THE PUBLISHING DEPARTMENT
Andrzej Koryn

RADA REDAKCYJNA / EDITORIAL BOARD

Andrzej Chwalba (Instytut Historii UJ), Jarosław Hrycak (Lviv University), Krzysztof Mikulski (Instytut Historii i Archiwistyki UMK), Alexei Miller (Russian Academy of Sciences), Jerzy Strzelczyk (Instytut Historii UAM), Philipp Ther (Universität Wien), Jan Luiten van Zanden (Utrecht University), Janusz Żarnowski (IH PAN)

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL COMMITTEE

Paweł Grata (Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego; XX w.), Piotr Guzowski (zastępca redaktora; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; średniowiecze), Dariusz Jarosz (redaktor; IH PAN; XX w.), Elżbieta Kościk (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego; XIX–XX w., demografia historyczna), Cezary Kukło (redaktor statystyczny; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; nowożytność, demografia historyczna), Krzysztof A. Makowski (Instytut Historii UAM; XIX w.), Włodzimierz Mędrzecki (IH PAN; XX w.), Natalia Jarska (sekretarz redakcji; IH PAN; XX w.)

Adres Redakcji / Address of Editor-in-Chief
Instytut Historii PAN, Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa
tel. (48 22) 831 02 61, fax (48 22) 831 36 42, e-mail: redakcja.rdsg@gmail.com

Tłumaczenie i redakcja artykułów w języku angielskim
Monika Lipińska, Anne-Marie Fabianowska

Tłumaczenie streszczeń
Natalia Kłopotek

Redakcja i korekta
Grażyna Waluga

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: www.rdsg-ihpan.edu.pl; ponadto angielskie streszczenia są zamieszczane na stronie "The Central European Journal of Social Sciences and Humanities" (<http://cejsh.icm.edu.pl>)

Copyright © by PTPN, 2016
Copyright © by IH PAN, 2016

eISSN 2450–8470
pISSN 0080–3634

Printed in Poland

nakład 150 egz., wydanie I
Poznań–Warszawa 2016

Wylączny dystrybutor
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, dystribucja@ptpn.poznan.pl

SPIS TREŚCI (CONTENTS)

ARTYKUŁY (ARTICLES)

Piotr Guzowski, Radosław Poniak, <i>Standardy i jakość życia w historiografii światowej. Przegląd badań i problemów</i>	9
(Standards of living and quality of life in international historiography. Overview of research and problems)	36
Michał Kopczyński, <i>Body height as a measure of the standard of living: Europe, America and Asia</i>	39
(Body height as a measure of the standard of living: Europe, America and Asia. Summary)	60
Mikołaj Malinowski, <i>Zmierzyć zacofanie. Zestawienie najważniejszych szacunków materialnych standardów życia w Polsce przedprzemysłowej</i>	61
(Measuring backwardness. Comparison of the most important estimates of material standards of living in pre-industrial Poland)	90
Cecylia Leszczyńska, <i>Level of living of Polish citizens in the interwar period, and its diversification</i>	93
(Level of living of Polish citizens in the interwar period, and its diversification. Summary)	119
Wiktor Krajniak, <i>Między młynarstwem a elektryfikacją. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania wykorzystania potencjału energetycznego rzeki Bóbr od średniowiecza do 1945 roku</i>	121
(Between milling and electrification. Social and economic conditions for exploiting the energy potential of the Bóbr River from the Middle Ages until 1945)	163
Piotr Łozowski, <i>Struktura rynku kredytowego starej Warszawy w latach 1427–1453</i>	165
(Loan market structure in old Warsaw in the years 1427–1453)	207
Bożena Czwojdrak, <i>Liczebność dworów późnośredniowiecznych i wczesnonowożytnych władców polskich</i>	209
(Size of courts of the Polish rulers in the Late Middle Ages and Early Modern period)	223

Monika Ogiewa-Sejnota, <i>Obowiązki urzędników dworskich księcia szczecińskiego Jana Fryderyka</i>	225
(Duties of officials at the court of Johann Friedrich, Duke of Stettin)	245
Dariusz Łukasiewicz, <i>Sarmatyzm i Prusy w XVIII i początku XIX wieku</i>	247
(Sarmatism and Prussia in the 18 th century and the early 19 th century)	287
Piotr Franaszek, <i>Dieta chłopów galicyjskich w drugiej połowie XIX w. i na początku XX w.</i>	289
(Diet of Galician peasants in the second half of the 19 th century and at the beginning of the 20 th century)	312
Agnieszka Szudarek, <i>Jak stawić czoła nowoczesności? Dyskusja wokół wzorca niemieckiej szlachcianki na łamach Deutsches Adelsblatt na przełomie XIX i XX wieku</i>	315
(How to face modernity? Debate surrounding the model of a German noblewoman on the pages of <i>Deutsches Adelsblatt</i> at the turn of the 20 th century)	339
Magdalena Jakś-Ivanovska, <i>Profesorowie Uniwersytetu Poznańskiego 1919–1939. Portret demograficzno-społeczny</i>	341
(Professors of Poznań University in the years 1919–1939. A socio-demographic portrait)	383
Dariusz Jarosz, <i>Problem zanieczyszczeń wód w Polsce w latach 1945–1961: wstęp do badań</i>	385
(The issue of water pollution in Poland in the years 1945–1961: introduction to research)	408
Hubert Wilk, <i>Próba modernizacji polskiego przemysłu maszynowego w drugiej połowie lat 60. Przypadek fiata 125p</i>	411
(Attempts of modernising the Polish machine industry in the second half of the 1960s. The case of Fiat 125p)	437
Agata Gabiś, <i>Osiedle idealne czy peryferyjne siedlisko? Okoliczności powstania i analiza założenia przestrzenno-architektonicznego wrocławskich Kuźnik</i>	439
(Wrocław's Kuźniki housing estate: circumstances of its creation and the analysis of the spatial and architectonic development plan)	470
Regina Pacanowska, <i>Początki polskich firm z branży kosmetycznej w dekadzie lat osiemdziesiątych</i>	473
(Origins of Polish cosmetics companies in the 1980s)	502
RECENZJE (REVIEWS)	
Monika Maludzińska, „Próżnowanie stało się powszechnym nałogiem”. Żeb-racy i włóczędzy w stanisławowskiej Warszawie, Warszawa 2014 (Mateusz Rodak)	505
Błażej Brzostek, <i>Paryże innej Europy. Warszawa i Bukareszt, XIX i XX wiek</i> , War-szawa 2014 (Janusz Żarnowski)	509

Jędrzej Chumiński, <i>Robotnicy polscy 1945–1989. „Stary” i „nowy” ośrodek przemysłowy na przykładzie Krakowa i Wrocławia</i> , Wrocław 2015 (Hubert Wilk)	515
<i>Historia polskich okręgów i regionów przemysłowych</i> , t. 1, red. Ł. Dwilewicz, W. Morawski, Warszawa 2015 (Jarosław Dulewicz)	524
SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY (REPORTS AND COMMUNIQUES)	
Komunikat z konferencji „Ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego na ziemiach polskich na przestrzeni wieków” – Sobótka, 20–22 V 2016 (Patrick Starczewski)	533
Sprawozdanie z konferencji „Nie (tylko) Partia? Organizacje społeczne w Polsce Ludowej 1944–1989 – geneza, funkcjonowanie, znaczenie” – Warszawa, 9–10 VI 2016 (Tadeusz Ruzikowski)	537
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Studia nad przestępczością gospodarczą na ziemiach polskich. Polska Ludowa: przestępczość gospodarcza w warunkach systemu nakazowo-rozdzielczego” – Poznań, 7–8 IV 2016 (Joanna Jaroszyk-Pawlukiewicz)	539
POLEMIKA (POLEMICS)	
Bartosz Dziewanowski-Stefańczyk, <i>Opinie szlachty krakowskiej w II połowie XVII w. o kryzysie i naprawie pieniądza. Głos polemiczny</i>	543
LISTA RECENZENTÓW (LIST OF PEER REVIEWERS)	557
WYKAZ SKRÓTÓW (LIST OF ABBREVIATIONS)	559